

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Իւան : — Տօղրու գախտէ : — Թալիւմ իչիւն եւտօր
գախտէ : — Սամարալլար : — Մուվաֆֆագիյէթ
պուլմաղա եօլ : — Լանկա քիլիսէսի վէ գըմլըգ : —
Էրմէնի քիլիսէսի վէ դայրը գանօնիգ միւհարրէրամ :
— Պիզմարըն Ֆրանսա իւզէրիւնէ զալէպէ էյլէմէսի-
նին էսրարը : — Փօլիթիգա հապատիսի : — Չարըն
ֆիաթլարը :

Ի Լ Ա Ն

ԻՇՊՈՒ ԷՏԵՐԻԼԻԼԳԱՏԷՐԻ (1875) սէ-
նէ Աւետարեւրէր իչիւն ապօնաթ պու-
լան տօթլարըմըղըն զայրէթինտէն
մէմնուն վէ միւթէշէքքիւր օլտուղու-
մուղու պէյան , վէ ապօնաթ եազը-
լանլարըն էսամէսի իլէ մահալը իգա-
մէթլէրինին սէրիան թարաֆըմըղա
պիլտիրիլմէսինի ըրծա էտէրիւ , էօյ-
լէ քի երլ պաշնտան իթիպարէն հէր
քէսին զաղէթասը իլը նումէրօտան
պաշնտարաք սահիպինէ կէօնտէրի-
լէպիլին :

Կէլէճէք սէնէ , եանի 1875տէ տա-
խի , հաֆթալըգ Աւետարեւրին սէնէ-
շիք ֆիաթը պիր մէճիտիյէ , այլըդ ,
եանի չօնուղար իչիւն օլան Աւե-
տարէրին ֆիաթը իսէ , սէնէտէ պիր
չէրէք մէճիտիյէ տիր : Պու սէնէ Ա-
ւետարեւրին 40ընճը նումէրօտուտա
իլան օլունտուղու իւղը , հաֆթա-
լըգ Աւետարեւրէրտէն 5 թանէ եա-
խօտ տահա զիյատէ , այլըղարտան
տախի 10 թանէ եա տահա զիյատէ
ալանլարա եիւղտէ 10 իսգօնթօ է-
տիլէճէք :

ՏՕՂՐՈՒ ԳԱԻՏԷ

Պիզ մադսէտիմիզէ էրմէքտէն իսէ ,
տահա զիյատէ տօղրու եօլտան կիթ-
մէյի տիւշիւնմէլիլիւ : Պիր իշէ մու-
վաֆֆագ օլմադտան զիյատէ օլ իչին
տօղրուլըղա օլմադտան աղղու էթ-
մէլիլիլ : Ֆարը Էտէլիմ քի պիլնէրճէ
քիմսէլէրին պիլիլմ վասիթամըղա
էսիրիլքտէն գուրթուլմասը անճադ
պիր հադգուղըղա միւմքիւն օլա-
ճադ . պիլմիշ օլալըմ քի Հադգ Թէ-
ալա օլ դատար ասէմին սէրպէս-
թիյէթիւնի իսթէր իսէ տէ , հադգուղ-

լըղա իճրա օլունաճաղընտան , հէր
նէ դատար պու էյլիք իչիւն ծա
եարլարըպ եադարսադ , տուամըղը
գապուլ էթմէյիպ , օլ էյլիլի պաշգա
վադըթ վէ պաշգա աստէմէր էլի իլէ
հադգըլ սուրէթտէ իճրա էթմէք իս-
թէյէճէք :

ԹԱԼԻՄ ԻՉԻՆ ԵՏԷ ԳԱԻՏԷ

Ամէրիգատա խօճալարա միւտէր-
քիսիլք էտէն պիր դաթ զիրրտէ մու-
հարրէր , կէրէք ատի կէրէք մուգատ-
տէս կիւն մէթմէպլէր խօճալարըն
տիգդաթընա շայան , եէտի պապ դա-
խտէյի իլան էթմիլ տիր :

1. Էօյրէտէճէյին շէյի քէնտին է-
յի պիլ :

2. Շայիրտանըն տիգդաթընը ճէլպ
վէ հըֆիլ էյլէ , վէ էօյրէնիլէճէք
մատտէլէրէ օնլարըն իշթիյադընը
թահրիք էյլէ :

3. Շայիրտանըն էյի աննայապիլէ-
ճէյի լիսանը գուլան , վէ իղահաթա
միւնթաճ օլան իպարէ վէ քէլիմէլէ-
րի ալըգ սուրէթտէ իղահ էթ :

4. Էմալ կէթիւրտիյին հալտէ , էմ-
ալիլին էշեալ մալիւմէտէն ալ , էօյլէ
քի գօլայ հէմ թապիլի սուրէթտէ
մալիւմէտէն նամալիւմէ կիթմիլ օ-
լալըն :

5. Շայիրտանըն մէրադը վէ թա-
հայեիւրիւնիւ ույանտըր , վէ օնլարը
պիլըղաթ հադիգաթը պուլմաղա տէ-
լալէթ էյլէ :

6. Շայիրտանտան թալէպ էյլէ քի
թահիլ էթտիլքէրի հադիգաթը քէն-
տի իգթիտարընա կէօրէ պիւր-
հանլար վէ թէմնիլէր իլէ թէմամէն
վէ պիլա դալաթ թարիֆ էթսինլէր :

7. Թահսիլ օլունան մատտէլէր
հադգընտա շայիրտանը տիգդաթլէ
վէ քիւլիլէն սըգ սըգ իմթիհան էթ ,
վէ եէնի միւթալէալար վէ էֆքեար
իլալէ էյլէ :

ՍՍՄՍՍՍՍՍՍՍՍ

Սիւրիտա նապուս նամ մահա-
լին էհալիսի էսքի Սամարալլարտան
դալմա ալը տէյիւ զանն օլունուր :

Պունլար 120 նուֆուստան իպարէթ
իսէլէր տէ , եինէ մարաղալար սէ-
պէպիւնտէն իչլէրինտէ պէօլիւնմիւշ
օլուպ , չօդ սէնէ սիւրմէյէրէք քիւլ-
լիյէն մահվ օլաճադլարը իհթիմալ-
տէն տիր :

Իշպու Սամարալլարըն իպատէթ-
կեահը թուլէն 37 վէ աղղէն 20 ա-
յադ պէօյիւրլիւյիւնտէ պիր պինա
օլուպ , էօնիւնտէ պիր պաղչէսի վար ,
էթրաֆընա տախի եիւքսէք տուվար
չէքիլմիլ տիր : Իչլէրիւնտէ դուտ-
տուս իւլ ադտաս (սէքու-նէսն) ան-
տէնիլէն մահալ փարմաղըղա այ-
րըմըլ ալը , վէ Մուսէսին պէշ քի-
թապլարընը , ըիւլայէթէ նաղարէն ,
իսրայէլ օղուլլարընըն Եհնուտիւթա-
նա կէլաիլիլին 13 իւնչիւնճիւ սէնէ-
սի , շէհատէթ մէսքէնիլին (Խոյան իւ-
շայ-նէսն) դափուսուտա , Ահարօնուն
թօրնու Ապիւլուանըն եէտի իլէ եա-
ղըմըլ պիր նուսխասը հալա օլ մա-
հալտէ հըֆիլ օլունուր : Պու ըիւլայէթ
մէքքիւր էլեաղընտա զիքր օլուն-
մուշ իսէ տէ , սահիհիլիլ շիւպհէ
թահթընտա տըր , չիւնքի Բարիլուն
էսարէթինէտէք Եհնուտիւթանտա
Սամարալլար իսմինտէ միլլէթ եօղու-
տու , պու ճիւմիլ իլէ Սամարալլար
մէքքիւր պէշ քիթապլարըն քէնտի
եէտլէրինտէ պուլունտան էօրնէյի
Եհնուտիլէրինքի դատար էսքի տիր
տէյիւ իտտիա էտէրլէր :

Պունտան 200 սէնէ էվլէլ այնիսի
Էվրօփատա պասըմըլ օլան պու էլ-
եաղըն , ուղուն վէ պիւքիւլիւ , թու-
լէն 12 վէ աղղէն 7 1/2 փարմադ սիւ-
թունլէրէ թադսիմ օլունմուշ վէ էն
էսքի իպրանի հուրուֆաթլէ եա-
ղըմըլ պիր ճիւթ թիւշէ տիր :
Էլեաղընըն թարիլիլին այլըա էթ-
մէք միւմքիւն տէյիլ իսէ տէ , օնուն
վէք էսքի օլտուղունա պիլմէր պիլ
իթթիֆադ շէհատէթ էտէրլէր . Էլ-
եաղըն տախի աճալա սուրէթտէ
էյի սաղլանմըլ ալը : Թուլէն 30 վէ
աղղէն 10 փարմադ պէօյիւրլիւյիւն-
տէ կիւմիւշտէն պիր պօրու իչլինէ
դօնուլմուշ , իւսթիւնտէ տէ չէօլտէ

ինչա օլունան չէհատէթ մէսքէնինին վէ օնա միւթէալլիք թաղըմլարըն թապլիրի հաքք օլունմուշ տուր :

Պու Սամարիալըլարըն սէօղինէ նաղարէն, օնլարըն քապտէթկեհա- լարընտա, իալթիտատան պէրու Ե- հուտի պաշ քեհահինլէրինին էսամէ- սինի, վէ հէր պիր պաշ քեհահինին վաղթընտա վուգու պուլան ահվալը միւհիմմէյի հալի պիր ֆիհրիւթ տէ վար : Սէօյլէնտիլինէ կէօրէ, պու ֆիհրիւթտէ Երուսաղէմտէ զուհու- րա կէլէն, վէ Եհհուտիլէրին պաշ քեհահինլէրինին հատէտի սէպէպի ի- լէ դաթլ օլունմուշ Յիսուս նամ պիր փէյլամպէր տախի զիքք օլունուր- ումուշ : Պու վուգուաթ օրատա զիքք օլունմուշ իտէ, մէգըիւր թահրիւթ չիւպհէսիլ զիգըլմէթ պիր էսէր տիր, ֆաղաթ պու Սամարիալըլա- րըն եալանըլըղը օնլարըն պու չէ- հատէթինի տէ չիւպհէլի էտէր :

ՄՈՒՎԱՅՑԱԳԻՅԵԹ ՊՈՒԼՄԱՂԱ ԵՕԼ

Էլլի սէնէ գատար էվիլէ, Ամէրի- գատա չիթիլլին պիրինտէ իշլէյէն պիր կէնէ, պիր թիւֆէնք ալմագ ի- չիւն պապասընտան փարա իսթէր, վէ պապասը վէրմէյ իտէ տէ, չօճուգ հիշ ֆիւթուր էթմէյիպ, էվտէ պուլ- աուղու պիր տէմիր փարչասընը օլ ճիւլարտա պիր տէմիրճի տիւքքեհանըն- տա պուլունան ալաթլար իլէ օյուպ, չօգ զահմէթլէ թիւֆէնք իչիւն պօրու եափար : սօնդրա եաղընտաքի քէօյէ կիտիպ եափաճաղը թիւֆէնք իչիւն չաղմագ, վէ օնուն տիպճիլի իչիւն օ- տուն ալըր, վէ նիհայէթ թիւֆէնկի եափըպ պիրթիրիր : Պու իլը թէճրիւ- պէսինին րաթ կէլտիլինի կէօրմէ- տէ, պիր պաշգա տահա եափմաղա ճէտարէթ էտէր, վէ պէօյլէ պիր գաշ թիւֆէնք եափըպ էն սօնուհտա պիր թիւֆէնքճի ֆաղրիգասընա սահիպ օլուր : Ֆրանսա իլէ Ալմանեա սէֆէ- րի էսնասընտա Ֆրանսըլլար պու ա- տէմէ թիւֆէնք սըփարըլ էթտիլէր, վէ մէրգուլմ սէքիլ այ զարֆընտա Ֆրանսայա պիր միլիօն ինկիլ լիւրա- սը գըլմէթինտէ թիւֆէնք եափար : Շիւմի պու զաթ Մէմալիքի միւթէ- միէ, իթալիա, իսպանեա, Մըսըր վէ ճափօն իչիւն թիւֆէնք եափար : Ֆաղրիգասընըն դէմինի 16 տէօնիւմ տիր, վէ իչինտէ 4,200 ամէլէ իշ- լէր :

Պալատէ մէգըիւր կէնէին տաը Բէ- մինկլթըն տըր : Պու առէմ պուլտան իքի սէնէ աղտէմ իսթանպուլ կէլ-

տի, վէ թէսատուլիէն Բօպէրթ Գօ- լէճին սէնէլի իմթիհանընտա հաղըր պուլունուպ, օլ մէքթէպէ 2001ինկ- լիլ լիւրապ հէտիլէ էթտի :

Չօգ կէնէլէր, պիրա չիւպհէ, է- յէր Բէմինկլթըն եէրինտէ օլա ի- տիլէր, Պիր թիւֆէնք սաթուն ալ- մագ իչիւն փարա վէրմէք իսթէմէյօր տէյիւ պապալարընտան թէյէքքի է- տէրլէր իտի : լաքին Բէմինկլթըն պէօյ- լէ էթմէտի : Օ պիր թիւֆէնք իսթէ- յիպ, օնու պէ հէր հալ էլէ կէթիւր- մէյի ֆիքըրինէ դօտու, վէ պուլուն- տուղու հալին իղթիլղասընտան օնու պիղղաթ եափմաղա գալգըլտը : Գէն- տի քէնտինէ տիւչիւնիւպ, քէնտի քէնտինէ Եօլունու պուլտու, քէնտի քէնտինէ տէ էօյրէնտի : իհթիյաճ եա զարուրէթ վաղթընտա մուլաֆ- ֆաղթէթ պուլմուշ օլանլարըն ճիւմ- լէսի տէ տիւնեա իւղէրինտէ պէօյլէ էթմիլէր տիր : Կուլմէլաթիլի պու- լան պէօյլէ էթտի, թէլէկրաֆ վէ տիրիլ մաքինալարընը իճատ էտէն- լէր տախի պէօյլէ էթտիլէր : Պօշ տուրմագտան իտէ չալըլպ Եօրուլ- մագ, պէքլէմէքտէն իտէ իշլէմէք, պաշգասընտան իտէ քէնտինէ կիւլէ- նիպ իլէ տէվամ էթմէք էվլա տըր :

ԼԱՆԿԱ ՔԻԼԻՍԵՍԻ ՎԷ ԳԸԹԼԸԳ

Անատօլուտա դըթլըղա տիւչար օ- լան պիչարէկեան իչիւն իտէն թօփ- լամագ նիյէթի իլէ Լանկա ինճիլի քիլիսէսի թարաֆընտան թային գը- լընան դօմիսիօնուն պու անէտէք ախլ էյլէտիլի մէպուլ 40 լիւրայա պալիլ օլմուշ : Պունտան մատա, 30 գատար քիմսէլէր մէգըիւր նիյէթէ մէպին դօմիսիօնը մէգպուրէ այ պէ այ իւչէր լիւրա վէրմէքտէ օլուպ, գըթլըղըն նիհայէթինէ տէկին պէօյ- լէ տէվամ էթմէյէ թէհահիւտ էթ- միլլէր :

Գօմիսիօնը մէգպուր եէտի իլէ թօփլանան իտէնէին, միլլէթ ֆարգ- էթմէյէրէք, միւթէաճ օլանլարա թէվլի օլունաճաղընըն դարարընը պա մէսէրրէթ իլան էտէրիլ : Լանկա քիլիսէսիլին մէգըիւր պիչարէկեան հաղընտա իալրալ էյլէտիլի հիմ- մէթ, վէ իշպու հիմմէթէ իլա նիհա- յէ տէվամ էտէճէյի մէտհէ շայան տըր : Գըթլըղըն աֆէթինէ տիւչար օլան սէֆիլլէրին հալինէ նաղարէն պէօյլէ հիմմէթլէր օլունմասը վա- դա ինսանիլէթին իղթիլղասընտան տըր : Նոյ . 20 թարիլիլէ միսթըր Ֆարանսուրթ թարաֆընտան ալաը- ղըմըլ պիր մէքթուպա նաղարէն,

միւմաիլէյհին եաղընտա զիյարէթ էթտիլի Սունկուրլու չէհրինտէ 105 նէֆէր Փրօթէպթանթլարտան ան- ճաղ իքի ֆամիլեանըն միգտարը քեհաֆի զախրէպի պուլունմագտա իտի, Եօղլատա 163 նէֆէր Փրօ- թէպթանթտան 37սի չիմսիտէն իա- նէյէ միւթէաճ տըր, ինճիլիտէ ի- սէ 79 նէֆէր Փրօթէպթանթտան 45ի- նէ պիւթիւն գըլ էսնասընտա նա- ֆաղա վէրիլմէլի : Գայսէրիտէ պիլէ հէր իւշ ֆամիլեատա պիր ֆամիլեա իանէյէ միւթէաճ տըր : Տիկէր րայա միլլէթլէր տախի Փրօթէպթանթլար- տան ալ ֆաղիւր տէյիլլէր իտէ տէ, էն զիյատէ իանէյէ միւթէաճ օլան- լար ֆիւրքլէրտէ տիր : Նոյ . 16/28 թարիլիլ Մէրզիֆուհտան թարաֆը- մըղա վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆ իս- պէրինէ նաղարէն, օլ թարաֆլարտան պուլտայ տիւչարը կէօնտէրիլմէտիլի հալտէ վիլայէթին էհալիսինէ քեհ- ֆի օլաճագ իտէ տէ, մէգըիւր սան- ճագտա պին ֆամիլեա դատար ալ- թը այ սատագա իլէ պէսլէնմէյէ միւթէաճ տըր : Էնկիւրիւ վիլայէ- թինտէն Մէրզիֆուհ թարաֆլարընա հիճրէթ էտէնլէրտէն չօգ էօլէն վար :

Աւետարեր իչիւն

ԷՐՄԵՆԻ ՔԻԼԻՍԵՍԻ ՎԷ ՂԱՅՐԸ ԳԱՆՈՆԻԳ ՄԻԻՀԱՐՐԵՐԱԹ

(Աւետարէրէն 48 Նոյնիստան Գէլմ)

4. Էրմէնի քիլիսէսիլին զայրը գանօնիգ քիթապլարը գանօնիլէր մագամընտա գապուլ էթմէտիլին օն իքինճի տէհրտէ միւչլըրէֆ օլան Սաքէն Շահհալ տախի թաստիգ էտիպ, « Միւթէգատտիման գա- նօնիգ քիթապլարը զայրը գանօնիլէր- տէն թէֆրիգ գըլմագ գըմընտա զայրէ- թը թամմէ էթտիլլէրինտէն թահաղգիւղ- լէրինէ նաղարէն, քիւթիւպը մագպուլէի մալիմէյի » պիր թատա Պարտալ մէճ- լիսինին քիւթիւպ էսամէսինի իրատ պու- յուրտուգտան սօնդրա, « մէճհիւլ սու- րէթտէ պուլունանլար իտէ Սիրաքըն վէ Եղրանըն (Ս. վէ Դ) քիթապլարը, հէմ 72 գըթա միւհարրէրաթը սաիրէի նամալիւ- մտէն իպարէթ տիր » տէր : (Սարգ. Շն. Մեկն. Կաթուլ. Յօլըն. Բ Պետր.) : Ան- ճաղ իրատ օլունան էսամէտէ Յուդիթ վէ Տօղրիթ նաման զայրը գանօնիգ քիթապ- լարըն տախի զիքրի, Շահնաղարեան վէ միւթէթթիլի սաիր զանընճա, հինի թէմ- սիլինտէ տիղգաթսըլըգտան պուլնար մէճհիւլլէր սըրասընտան մալիւմէր սըրա- սընա թահիլ օլմուշ :

5. Վէճաբար 1411 տէ վազի միլլէթտէ Եօհրէթեապ Գրէթոր Տախնայի միւլլիֆ տախի քէնտի ասորնտա խթիմալ օլունան Գրիթապը շէրիֆ սըրասընտա պաղը թահ- ըրաթը ատիյէ տախի իլալէ էյլէր իսէ տէ, « Եհնուտի միլլէթիին 22 հարֆը հէճասը օլտուղու միսիլի... Ահտը աթի- գին իլնամի քիթապընն ատտաը տախի 22 օլուպ, (Մուսանն) պէշ քիթապընա շէրաթ, սէքիլինէ փէյլամպէրան, վէ տօղուղունա քիթիւպը միւլլաւտտէսէ ի- թիպարըյլա իւշ գըսմա թադսիմ օլուն- մուշ օլարադ... Սիրաք, իմաստութիւն, Յուդիթ, Տօլքիթ վէ Մակաբէլիւլէր պու սընըֆտան տէյիլ տիրէր » տէյու թաս- տիդ էյլէր : (Գիրք հարցմանց, հրց. 1Ա.) Շէյլէ քի օնպէշինճի տէհրէ տէկին էր- մէնի քիլիսէսի զայրի գանօնիդ թահրի- րաթըն հիշ պիլիսինի գապուլ էթմէտլի տօղրուտան տօղրույա իսպաթ օլունուպ :

6. Տօլայըսը իլէ պիր իսպաթ տախի 1666 թարիխինտէ Գրիթապը շէրիֆի իւք տէֆա օլարադ էրմէնիճէ թապ ու նէշր պուլուրան Ուլան Էրթապէրի վար : Զիւն- քի մէրգում Գրիթապը շէրիֆի Փափանըն թահթը թէշսիլինտէ պուլունան Հօլան- տատա թապ ու թէմիլ գըլմաղա մէճ- պուր օլմաղին, Տրիտենդ մէճիլսինի տա- հա եէնի գապուլ էյլէտլի զայրը գանօ- նիդ քիթապընտ տախի տախիլի ճիւտ էթմէտլի հալտէ Գրիթապը շէրիֆի էքսիւ- տէն սըֆաթը իլէ կիւնիւքէրէ տիւշար ըմգտան սիլ իճթիսապ, կէրէք գանօնիդ կէրէք զայրը գանօնիդ հէմ Տրիտենդ մէճ- իլսինի պիլէ գապուլ էթմէտլի թահրի- րաթը սաիրէյի պիլիքտէ օլարադ, քիւ- թիւպը միւլթէպէրէ մէճիլապը մադա- մընտա, թապ ու նէշր էյլէտի Պու ճիւմ- լէ իլէ էրմէնի քիլիսէսինի գանօնընա միւլլալիֆէթտէ պուլունամապը վէ ճա- հիլանէ թահրիրաթը իլահիյէյի թէլէլինա- թը ինսանիյէյի գարըլթըրմաղա սէպէ- պիլէթ վէրմէսի նիյէթը մէմուհէսիլի, շախսը Գաթօլիդ վէ գալիլ էրմէնի քի- լիսէլիլինէ մադապուլ օլան Հերոնիմուսն « Նախագրութիւն » վէ « Յառաջաբան » նաման պահալարընտ տա Լաթիմէտէն էրմէնիճէյի պիլթ թէրճիլմէ քիթապըն ալարընա վադ էյլէմէսի իլէ, հայրապետը միւլմալիյէյի թահրիրաթը իլէ « Ահտը ա- թիդէին քիթապընն Եհնուտիլիլին էլիֆ պա հուրուֆու ատտաընճա 22 գըլթա- տան իսպաթ » օլտուղունու, վէ « իմաս- տութիւն, Սիրաք, Յուդիթ, Տօլքիթ վէ Պաստօր (հէմ սաիրէ) գանօնիդ օլմադը- դըն » պէյան ու իշար էտէր : Պու պիւր- հանըմը պիր զանըն պաթըլ օլմադըլըն քիթիւքըր շէհատէթ թէպէյիլին է- տէր, շէյլէ քի

նին պու պապտէ օլան ագաթի Հերոնի- մուսն թահրիլի իւզրէ պուլունտուղու- նու, Ղափա Վանադէյիլին 1713 տէ Ամս- տէրտամտա նէշր էյլէտլի « Հայիլ հոյ կտակարանի » քիթապընտա միւնտէրիճ միւլապապաթ թաստիդ էտէր : Զիւն- քի միւլէլիֆի մէրգում Ոսկանըն թապ էյլէտլի քիթապըն հադգընտա մալիւ- մաթ սըրասընտա « Ալիսսէվիլէ տէօրթ Եզրա (քիթապը) մալիւմ իսէ տէ, օնլար- տան իքիսի բնագիրտէ օլմաղըպ, պիրի տէ պիլգէն նէմիա թէսմիլէ օլմաղը պիր Եզ- րա վար : . . . Տօլքիթ իսպաթի բնագիրտէ Եօգ տուր, Յուդիթ տախի Գրիթապը շէ- րիֆտէն տէյիլ տիր : . . . Եսթիլին Ժ.4— Ժ.2 վէ սաիր պաղը խանէլէր տախի Ոս- կանըն իսպաթը միւլէպիլինէ Եհնուտիճէ- տէ Եօգ տըր : . . . Պիլտէ Մակաբէլիւ- լէրին իւշ քիթապը մալիւմ իսէ, Եհնուտի- ճէսի անճապ պիր օլուպ օպիլի Եոնանի, տիկէրի իսէ նամալիւմ տիր : . . . իմաս- տութիւն քիթապը Սոլոմոնտան տէյիլ, պիր պաղապընտան Եաղըմը : . . . Բա- րուք տախի գանօնիդ քիթապընն սըրա- սընտան տէյիլ տիր » տէր : Պու իլահաթ Հերոնիմուսն գալիլըն, վէ պիլմայէն ա- լէյի հայրապետը մէրգումուն թահրիլի իւզրէ վէ Ոսկան իլէ Վանադէյիլին շէ- հատէթի միւլէպիլինէ Ժ.Լ. տէհրէ տէկին էրմէնի քիլիսէսի Եաղընը 22 գըլթա քիւ- թիւպը մալիւմէյի գապուլ էթմիլ օլտու- ղունու կէօթէրիլ :

Աւետաբեր իշիւն :

ՊԻՋՄԱՐԻՐԸ ՅՐԱՆՍԱ ԻԻՋԻՐԻՆԷ
ՂԱԼԷՊԷ ԵՅԼԷՄԷՍԻՆԻՆ ԵՍՐԱՐԸ

Զիրտէ թահրիլ օլունան պիր գաշ սաթըրլար Սմէրիգատա թապ ու նէշր օլունան « Գրիսըն Եուլիլ » նամ զաղէթայա ճիւնիլարտան կէօն- տէրիլմիլ օլան պիր պէնտտէն իլիւ- լասա տըր :

Ումուրը փօլիթիլիյէյի աշնա օլան իքի մէշուր Յրանադ միւլէլիֆէր՝ Յրանա- նըն 1870 տէ վուղու պուլան մաղըլպիլի- թիլտէն փէք միւլթէսիլի օլարադ Պիլ- մարըն Յրանա իւզէրինէ զալէպէ էյլէ- մէսինի Եսրարըն պուլուպ մէյտանտ չը- գարմաղա գաստ էտէրէր : Պու մադալտէ վասըլ օլմադ իշիւն ճիւմէ Էլրօլիա միւ- լէթիլիլինի փօլիթիլի վէ թէրպիլի վէ տինճէ հալլէրինի քէմալի տիդգաթ իլէ թէֆիթիլ վէ թէհարըլ էթիլքտէն սօնիլա փարիլտէ թապ ու նէշր օլունան Օնտօ- գուղունը Տէհր նամ զաղէթատա քէնտի թէֆիթիլիլինի վէ վաս օլտուղարը նէ- թիլճէյի վաթմանտաղարը օլան Յրանադ- արա իլան էտէրէր :

Մէքըլիւր միւլէլիֆէրին էֆքարընճա Պիլմարըն Յրանա իւզէրինէ օլան զա- լէպէսինի Եսրարը իքի խուսուստան ի- պարէթ տիր : խուսուսու էլիլլէ շու տուր, Եանի Պիլմարը հէր շէյին տալը հալիլի աննամաղա չալըլը, վէ հէր շէյի նէ հալ- տէ պուլուրա, հէման անը պուլունտու- ղու հալ իւզրէ գապուլ էտիլ իշիլի անա կէօրէ թէրթիլ էտէր : Պիլմարը պիլիմ կիլի էօթէտէն պէրու Յրանադ միլլէթի միլլէթիլին էն ալիմի վէ էն մէշուրը տէյիւ էտիլէն իֆթիլիար իւզէրինէ պիր շէյ պինա էթմէլ : Իլանը հարալ էտէճէք օլուրա՝ պունա Եասա պուլ նէվի իֆթիլիա- րը, Եա Էհալիլին պիլ Եասա օլան իւմիտ- լէրինի, Եա էֆքարըն պաթըլլէրինի, Եա մին էլ գատիմ օլան ասթիլլէրինի թէ- մէլ պրադմալ անըն ինտինտէ խայալաթ նէվիտէն օլան շէյլէրին տալ խասսիլիլի Եօգ տուր : անճապ հադիգաթը հալ նէ իտիլինի աննամաղա չալըլը, վէ անա կէօրէ իշիլ :

Խուսուսու սանի շու տուր, Եանի Պիլ- մարըն նաղարէթ էթտիլի Էհալիլին Էք- սէրիսի ֆրօթէսթանթ տըր : ֆրօթէս- թանթը տախի գուլիլթ տիր ֆրօթէս- թանթ մէզէպիլ Էհալիլի բուհալարըն մուղրը թէսիլիլինտէն վէ մէքիլէպէրի սուի խտարէլլէրինտէն աղտո գըլար : աղ- լը թէնպիլ, վէ գալիլի ամաղը հասանէյի թէշիլիլ էյլէր, վէ պիլթիւն Էհալիլին թա- լիւմ թէրպիլիլինի սայ ու զայրէթ էտէր : Պու ճիւլէթէ Էլրօլիանըն հէր հանիլը գըլթապընտ ֆրօթէսթանթը քէսպ ի նուֆուս էյլէմիլ իսէ, օրատա նուր վէ հայաթ վար : հէր հանիլը գըլթապընտ Գաթօլիլ մէզէպիլ քէսպի նուֆուս էյլէ- միլ իսէ, օրատա գէլլէթ վէ ճէհալթ վար : Թէգատալիւմ էթմէքտէ օլան պիր միլլէթ արար իսէն, Եա Գաթօլիլ օլմա- յանը, պիլ ֆարը ինկիլթէրա, Սլա- մանիա, Բուսիա, Տանիմարգա վէ Շուէ- տի, Եա տա Փափա իլէ տապիլթ իւզրէ օլան իթալիլայը պուլուրա : Ալամանիա կիթիլքէթ թէգատալիւմ, Ալիսթիա իսէ թէհաճիլ էթմէքտէ, Եանի ճանը կիթ- միլ վէ գապըլլայա տէօնիլլ պիր հալէ վարմադտա տըր : Յրանա կիւղէլէ ֆա- փայա վէ փափապարա սաշապէթ էթմէ- սինի պիլիլ : Իսթանիա վէ իթալիա կիլիլ Գաթօլիլ միլլէթիլին տաթիւմ իսէ՝ ֆրօ- թէսթանթ Սլամանիա տըր : Էլրօլիա գը- րալ ֆալիլարընըն սայքիլ քէսպիլիլ- սինտէ ֆրօթէսթանթ Ալամանիա գանը ճէվէլան էտէյօր : վէ էլ Էլիլ Էլրօլիա- նըն տիւլէլինի տէօնիլլին ֆրօթէսթանթ մէզէպիլ տիր : — « Նէթիլիլ քէլալ (տէր պու միւլէլիլիլ) Յրանանըն թէգատալիւ- միւնէ պիլգէն էն էյիլ չարէլլտէն պիրի, ճիւլէլիլիլիլ իսթալլէնտա պիր հիւքիւ- մէթ իսպա շէմէք տիր » : Պիլլէլ տախի էն էյիլ չարէլլտէն պիր զայրիսի Յրանա- սայը պու հալէ կէթիլիլ փափալիլիլի վէ տինիլիլիլիլ թէք Էալիլ ինճիլին խալիս թալիմաթըն գապուլ էթմէլլէր տիր :

Վ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ

ՓՕԼԻԹԻԳԱ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Բուսի Նոյ. 27, վե Ալաֆրանկա Դեկտ. 9, 1874

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ

Թուրքիան ընդ մայրիցն միւշքիւլա-
թը հազարն տաւ Լէվանթի Հէրալտըն
էֆէնդարը կէչէն հաֆթա Աւետա-
բերատէ դրստաճա զիւր օլունտու :
Օրատա սէօյլէնտիլինէ նազարէն,
միւշքիւլաթ շունտան իպարէթ տիւր
քի, աֆիլէթ թարաֆընտան խարիճ-
տէն իսթիգրազա տէվամ օլունտու-
ղու հալտէ, տէվլէթ նիհայէթ պօրճ-
լարընտան դուրթուլամազ օլուր, իս-
թիգրազ էտիլմէտիլի հալտէ իսէ,
մէմալիքին ախդուլթատը տուրուր :
Լէվանթի Հէրալտըն էֆէնդարընճա,
պու միւշքիւլաթըն հալլ օլունմաթը
իչիւն աթիտէ պէյան օլունմաթ
պիւր դաշ պաշլընճա թէտպիլէր իճ-
րա օլունմաթը : Էն էլլէմ մատտէ
կէօմրիւք ալմադ ուսուլինի թէպ-
տիլ էթմէք տիւր : Պատը ալի իլէ սա-
իւր տէվլէթէր արատընտա օլան թի-
ճարէթ ահանմէլէրինին միւտտէ-
թի ետգընլարտա իսթամ պուլուր.
պու իսէ տիշարտան կէլէն էթիւա
իւղէրինէ ալընան կէօմրիւք ուսուլինի
թէպտիլ էթմէյէ էյի պիւր ֆուրսաթ
տըր : Շիւմիլի ուսուլի եէնի պիւր
նիդամա րապթ էտիւպ, տիշարտան
կէլէն կէրէք սէֆաճաթա տաիւր էմ-
թիտտան, կէրէք ալէսսէվիլի գուլ-
լանըլըր իսէ տէ մէմալիքտէ չըգան
չէլլէր իլէ եէրինի աօլտուլմաթը
միւմքիւլն օլան էթիւտտան ալըր
կէօմրիւք ալընմալը Պու վէճէլէ եէր-
լի սէնաաթլար չօղալըպ թէրազդի է-
տէր, վէ եէրլի էթիւանըն եճնէպի
էթիւտտան փահալը օլուպ սիւրիւլմէ-
մէսինէ տաիլի սէպէպ գալմազ : Էճնէ-
պի էթիւա իւղէրինէ գօնուլան կէօմ-
րիւլիւ արթըրմազլա պէրապէր, տի-
կէր թարաֆտան մէմալիքտէն տի-
շարըյա կէօնտէրիլէն էթիւա իւղէ-
րինէ ալընան կէօմրիւլիւ պիւրիւն
պիւրիւնէ գալտըրմալը : Թուրքիա-
նըն մահսուլու պաշլընճա մատէն, մա-
տէն քէօմրիւք, տէմիւր, եիւն, զաիւրիւ
վէ տաիւր պու միսիլի թապիլի մահսուլ-
լարտան իպարէթ տիւր, վէ պու մահ-
սուլարը կէօմրիւք սիւղ տիշարը չը-
գարմազ միւմքիւլն օլտուղու հալտէ
ալըճը չօղալաճադ, եէրլի էհալի տա-
իլի օնլարտան քէսրէթլէ հուսուլէ
կէթիլմէյէ սայ վէ զայրէթ էտէճէք
տիւր : Պէօլլէ օլտուղու հալտէ կէրէք
տէվլէթ ֆօնտօլարընըն ֆաիլի իչիւն,
կէրէք Էվրօփատան կէլէն էթիւանըն
պէտէլի իչիւն, նազա տէրինէ մահ-

սուլ վէրիլէպիլիւր, կէօմրիւք ուսու-
լինին թէպտիլ գըլընտըլը էսնատէ,
տէվլէթ մէսարիֆինին պիւր միւտտէթ
թէնիլլ օլունմաթը լազըմ կէլիւր իսէ
տէ, պու տաիլի տէրէճէի ուլտտէն
օլան մէմուլարտա քէսրէթլէ վէրիլէն
թայլինաթըն քէսիլմէսի իլէ, վէ պու
մէրթէպէտէն օլան մէմուլինէ ինկ-
իլթէրա, Պրանսա, Ալմանեա վէ Ամէ-
րիգատա վէրիլէն մաաշ գատար մաաշ
վէրիլմէքլէ գօլայ իճրա օլունապիլիւր
Մէմալիքտէ թիճարէթիւն վէ սէնաաթ-
լարըն իլէրլէմէսի իչիւն, տէմիւր եօլ-
լար ինշապընա խարիճտէն ազլէ իս-
թիգրազը իլէ տէվամ օլունմալը : Լէ-
վանթի Հէրալտըն տիւշիւնտիւլիւ
թէտպիլէր պուլնլար տըր : Պիլ տա-
իլ պուլնլարըն մէմալիքին մալլէճէ
հալլինի իսլահ էթմէյէ միւնապիւ
թէտպիլէր օլտուղու գապուլէ-
տէր իսէք տէ, օնլարըն Թուրքիատա
իճրա օլունմաթը իչիւն Պիլմադ մի-
սիլլի ազըլլը, տիւրայէթլի վէ ճէսա-
րէթլի մէմուլար, Ձաթը շահանէնին
տաիլի օնլարա քէմալը մէրթէպէ
հիւմնիւ մուալլէնէթի լազըմ տըր :
— Թիւթիւն մահսուլու իլէ օնտան
տէվլէթէ օլան վարիտաթը արթըրմազ
իւսուլտուլտա, թիւթիւն քէթիսի
ուսուլինի թէֆիլիլ էթմէք, թիճա-
րէթ նազըրը Գապուլի փաշայա իհա-
լէ օլունմուլ :
— Սէօյլէնտիլինէ նազարէն, եա-
գընտա թաթար վէ Ձէրքէլ մուհա-
ճիլէրլինտէն տաիլի ապէր ալընա-
ճադ : Պու մուհաճիլէրտէն պազը-
լարը ՁՅ սէնէտէն պէրու մէմալիքի
շահանէտէ պուլունուլարը :
— Սէօյլէնտիլինէ նազարէն պուլն-
տան չէնտ կիւն տգտէմ գափատը-
լան ֆրօկրէ տ'Օրիան նամ զալէ-
թանըն սահիպի Հանլի, զալէթաթը
գափանտըլտուն սօնղրա սատրազամ
հազրէթլէրի ալէյհինտէ թահգիւրա-
միլ պիւր իլան նէշը էթալիլի իչիւն,
միւշարիլէյ հազրէթլէրինտէն էօզը
տիլէմիլ, վէ պուլուն իւղէրինէ միւ-
շարիլէյ հազրէթլէրի ճէլա մէլի-
սինէ էթալիլի թէշէքլիլի կէրի ալմըշ :
— Լէվանթի Հէրալտըն սէօզիւնէ
նազարէ, Խըտիւ հազրէթլէրինին
գափուլ քէտհէտար Արրահամ փաշա
իլէ Ձաթը շահանէնին գալթաթը Սար-
զիւ պէյ պիւրիլքտէ, Լուսաւորչուկան
Էրմէնի փաթըրիքտանէսինին պօրճու
իչիւն 4,000 լիւրա վէրմիլլէր :
— Գըլմըդ իչիւն թայլն գըլընտն
ինկիլլ գօմիսիօնու, մէքիւր աֆէթ-
տէն տօլայը զարուր գալմըշ օլան
պիշարէլէրէ միլլէթ ֆարդ էթմէյէ-

րէք տաղըրըմազ իւղրէ կէչէն հաֆ-
թա Մէրդիֆու թարաֆլարընա 275
լիւրա, Գայսէրի թարաֆլարընա 550
լիւրա, Էնկիւրիւ իլէ Եօզլատ արա-
սընտա էն զիյատէ եիւղտէն պրա-
գըլմըշ օլան մահալլէրտէ տաղըրը-
մազ իւղրէ տաիլի 330 լիւրա կէօն-
տէրտի :
Մէքիւր գօմիսիօն շիմտիլէտէք
3,072 ինկիլլ լիւրաթ ալիլ էյլէմիլ :
— Էնկիւրիւ վէ Ձանիլըրը վիլայէ-
թինտէ էօքիւղիւ օլմայան ֆադիւր
չիֆթիլէրէ մէճանէն վէրիլմէք
իւղրէ Գըրըմտան 3,000 չիֆթ էօ-
քիւղ սաթուլն ալընաթն տէյիւ վալի-
տէ սուլթան թարաֆընտան էմր օ-
լունմուլ :

ԷՎՐՕՓԱ

Պրանսատա տէօրթ այտան պէրու
թաթիլ էթմիլ օլան միլլէթ մէճիւսի,
իշպու Նոյեմբերին 18/30 ունտա թէք-
րար թէճէմիւլ էթտիլ :
— Իսիանեատա հիւքիւմէթ աա-
քէրի իրուն շէհրինի մուհասէրէ էթ-
միլ օլան Գարլիսթլէրէ ետգընտա
զալէպէ էթտիլ իսէ տէ, տիւշմէնի
զօլալամազ տէվլէթ թարաֆընտան
ազապիլնէ մէն օլունտուղունտան,
ապէր էթտիլի զալէպէնին սէմէրէ-
սինի կէօրմէյէ մուլաֆֆադ օլամամըշ :

ՉԱՐՇԸ ՖԻԱԹՎԱՐԸ

	Լիւր 100 դր.
Փամուզ, ... օգ.	8
Եափազ, եայգանմը »	13 — 14
» քիւրլի »	5 — 7
Թիֆթիլ, Էնկիւրիւ »	38 — 41
Ճէհրի »	44 — 45
Աֆիս »	450 — 620
Ձէթուլ եաղը »	6 1/4 — 7 1/2
Շէքէր, Թօզ զանթ.	218 — 226
» քիլլէ »	260
Գանիլ 100 օգ.	1000 — 1550
Ձիւլիտ »	420 — 440
Սաշմա զանթ.	490 — 450
Ձէլիք սանտ.	232
Գուրուլ զանթ.	175 — 176
Գարֆիցա, նումէր 15—48 վառէլ	90 — 92
Թէնէքէ չիֆթ սանտ.	335 — 340
Ճամ »	84 — 88
Տէմիլ, Էնկիլլ, եուլարազ, զանթ.	80 — 88
» Թալիսա »	135
Սիւրմաշէթ սանտ.	67 — 96
Եաղ, Սիպիլ օգ.	14 — 14 1/4
Բէթուլ (կազ), Ամէրիգա սանտ.	53 — 54
Պուղտայ սէրթ, Բուլմէլի քիլլէ	33 — 37
Արփա »	17 — 18

Ամէրիգա միսիօնէրլէրի շիւրքէթի Թարաֆընտան
Միւլէլիլի զալէթա ճ. Ք. Կրին

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ

ՄԱԹՊԱԱԻ ԱՐԱՍԵԱՆ
Չազմագըլար, Յակոբան խան Նուա. 12.